

Målnummer:	UM5851-20	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2020-12-01		
Rubrik:	Kurser på grundläggande nivå, t.ex. i svenska, får räknas med vid bedömningen av i vilken omfattning studier på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux bedrivs.		
Lagrum:	• 16 a § och 16 d § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige		
Rättsfall:	•		

REFERAT

SH sökte asyl i Sverige i november 2015. Ansökan avslogs och han utvisades ur Sverige. Detta beslut fick laga kraft den 14 augusti 2018. Den 14 november 2018 beviljades han ett tidsbegränsat uppehålls- och arbetstillstånd i tretton månader för studier på gymnasial nivå enligt 16 f § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (tillfälliga lagen).

Innan tiden för detta tillstånd hade löpt ut ansökte SH om förlängning av det och angav att han studerade heltid på en kommunal vuxenutbildning (komvux). Migrationsverket avslog ansökan med motiveringen att det framgick av ingivna intyg att SH studerar svenska för invandrare på nivå D. Han bedömdes därför inte ha visat att den utbildning han läste var sådan att uppehållstillstånd kunde beviljas med stöd av 16 d § eller 16 h § tillfälliga lagen.

SH överklagade beslutet till migrationsdomstolen och gav in en studieplan av vilken framgick att han läste en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux samt att han parallellt med yrkeskurser på gymnasial nivå studerade svenska. Förvaltningsrätten i Malmö, migrationsdomstolen (2020-04-08, ordförande Wennhall), avslog överklagandet med motiveringen att det endast är studier på gymnasial nivå som kan räknas in vid bedömningen av om kravet på heltidsstudier är uppfyllt och att SH:s kurser på gymnasial nivå inte motsvarade heltidsstudier.

SH överklagade domen och yrkade att han skulle beviljas uppehålls- och arbetstillstånd samt förde fram bl.a. följande.

Han studerar heltid på en sådan sammanhållen yrkesutbildning inom komvux som avses i 16 a § första stycket 2 c tillfälliga lagen. Lagtexten specificerar inte vilken nivå som studierna ska bedrivs på. En tolkning som innebär att endast verksamhetspoäng på gymnasial nivå ska beaktas vid bedömningen av studietakten skulle därför vara i strid med lagens ordalydelse och saknar även stöd i förarbetena. Där anges tydligt att studier på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux ska ligga till grund för uppehållstillstånd, trots att hela utbildningen inte alltid bedrivs på gymnasial nivå.

Lagstiftningens syfte talar också för att svenska som andraspråk på grundläggande nivå ska kunna utgöra en del av sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux och alltså räknas in vid bedömningen av om studierna bedrivs på heltid. Det finns en tydlig målsättning att ungdomar som beviljas uppehållstillstånd för gymnasiala studier efter avslutad utbildning ska etablera sig på arbetsmarknaden och integreras i det svenska samhället. Yrkesstudier tillsammans med studier i svenska ökar möjligheterna till både arbete och integration i samhället varför det vore orimligt och kontraproduktivt utifrån lagens syfte att undanta sådana kurser från bedömningen av en sammanhållen yrkesutbildnings omfattning.

SH gav in en studieplan av vilken framgår bl.a. följande. Han läser en sammanhållen yrkesutbildning inom industri och teknik. Studierna avser minst 20 poäng per vecka vilket motsvarar heltidsstudier. Kursplanen följer Skolverkets förslag på nationellt yrkespaket för att ge en sammanhållen yrkesutbildning på gymnasial nivå som motsvarar kompetenskraven för yrkesområdet. Utbildningen beräknas vara avslutad den 23 december 2022.

Migrationsverket ansåg att överklagandet skulle avslås och förde fram bl.a. följande.

I samband med införandet av den aktuella tillståndsgrunden förde Migrationsverket fram att det enligt tidigare bestämmelser om uppehållstillstånd för gymnasiestudier saknades möjlighet att kombinera sådana studier med studier på grundläggande nivå på komvux. Detta kunde innebära problem för sökande som inte hade fullföljt studier på grundskolenivå men var för gamla för att påbörja studier på ett introduktionsprogram i gymnasieskola. I förarbetena angavs att regeringen inte såg anledning att göra en annan bedömning i detta avseende än vad som gjordes när regelverket om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå infördes (prop. 2017/18:252 s. 50).

Migrationsverkets tolkning av förarbetena till de aktuella bestämmelserna är att en sammanhållen utbildning på komvux som utgångspunkt ska bedrivas på heltid på gymnasial nivå för att kunna ligga till grund för uppehållstillstånd, och att kurser på grundläggande nivå inte räknas in i bedömningen av om kravet på heltidsstudier är uppfyllt.

Migrationsöverdomstolen beslutade den 8 maj 2020 att beslutet om utvisning tillsvidare inte ska verkställas.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolens (2020-12-01, Linder, Åberg, referent, och L Axelsson / föredragande Amanatidou), yttrade:

1. Vad målet gäller

SH studerar heltid på en sammanhållen utbildning inom komvux där grundläggande svenska utgör en del av hans utbildning. Den fråga som Migrationsöverdomstolen ska pröva är om den sammanhållna utbildningen måste bedrivas på gymnasial nivå på heltid för att SH ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd, det vill säga om kurserna i grundläggande svenska får räknas med vid bedömningen av om studierna sker på heltid.

2. Rättslig reglering

Sedan den tillfälliga lagen infördes i juli 2016 har den kompletterats med bl.a. bestämmelser om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå som infördes genom ändringar i lagen den 1 juni 2017 respektive den 1 juli 2018.

Av 16 d § tillfälliga lagen framgår bl.a. följande. En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 f §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2 och 3. Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan. Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

De i målet aktuella villkoren i 16 a § tillfälliga lagen finns i första stycket punkterna 2 c och 3. Där framgår att utlänningen ska studera heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen och inte tidigare ha fullföljt en sådan utbildning.

3. Förarbeten

När reglerna om uppehållstillstånd för heltidsstudier på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux infördes uttalades i förarbetena (prop. 2017/18:252) bl.a. följande.

Studier på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvox kan ligga till grund för uppehållstillstånd, trots att hela utbildningen inte alltid bedrivs på gymnasial nivå (s. 35).

Avsikten med regelverket om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå är bl.a. att utlänningar som är under 25 år ska ges en möjlighet att fullfölja en gymnasieutbildning och på så sätt kunna beviljas permanent uppehållstillstånd om de kan försörja sig. Det finns därför en tydlig koppling till arbete och försörjning i regelverket. Att uppnå behörighet till nationellt program och att klara av att fullfölja en sådan utbildning har dock visat sig vara en stor utmaning för många nyanlända. De sammanhållna yrkesutbildningar som ges inom komvux eller särvox och de yrkesinriktade utbildningar som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, innebär att även den som saknar behörighet till ett nationellt program eller motsvarande utbildning får möjlighet att studera på en yrkesutbildning som kan leda till ett arbete. Regeringen anser att studier på en sammanhållen yrkesutbildning eller liknande utbildning inom gymnasieskolans introduktionsprogram bör ge samma möjlighet till uppehållstillstånd enligt regelverket om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå som studier på ett nationellt program. Det öppnar fler vägar till studier och arbete i Sverige för unga som i dag har svårt att på kort tid bli behöriga till ett nationellt program eller motsvarande utbildning. (S. 46.)

De sammanhållna yrkesutbildningarna inom komvux eller särvox och motsvarande utbildningar inom gymnasieskolans introduktionsprogram är individuellt utformade och möjliga att anpassa och bygga på efter individens behov. Den individuella studieplanen blir därför ett viktigt underlag för att avgöra om utbildningen är en sådan utbildning som avses i bestämmelserna. Det är rimligt att begränsa möjligheten till uppehållstillstånd till att omfatta endast en sammanhållen yrkesutbildning eller yrkesinriktad utbildning. Även med den begränsningen finns det möjlighet att göra vissa mindre justeringar av den individuella studieplanen, t.ex. genom att lägga till någon kurs som det efter en tid bedöms att eleven behöver för att uppnå målen med utbildningen eller att kombinera yrkesstudierna med studier på grundläggande nivå, t.ex. i svenska som andraspråk eller svenska för invandrare. (S. 49.)

Precis som de nationella programmen ska introduktionsprogrammen bedrivs i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. I gymnasieskolan ges de yrkesinriktade utbildningarna i form av ett introduktionsprogram där yrkeskurserna kan kombineras med andra ämnen, ibland på grundläggande nivå. Även på komvux och särvox är det möjligt att kombinera kurserna i yrkesämnen med kurser på grundläggande nivå, t.ex. svenska som andraspråk. För att beviljas uppehållstillstånd bör det normalt krävas att studierna bedrivs på heltid vilket ska framgå av den individuella studieplanen. I likhet med vad som gäller enligt nuvarande regelverk bör uppehållstillstånd kunna beviljas även vid deltidsstudier om det finns särskilda skäl, t.ex. att någon på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning är förhindrad att studera på heltid. (S. 50.)

4. Migrationsöverdomstolens bedömning

Bestämmelserna i 16 d § jämte 16 a § första stycket 2 c tillfälliga lagen ställer inte något uttryckligt krav på att studierna ska bedrivs på gymnasial nivå för att en utlänning ska kunna beviljas uppehållstillstånd för att studera på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux.

Avsikten med att utvidga regelverket om uppehållstillstånd för gymnasiestudier till att omfatta även studier på den sammanhållna yrkesutbildningen inom komvux var att underlätta för utlänningar att etablera sig på arbetsmarknaden. Tanken är att utlänningen efter avslutade studier ska ha möjlighet att söka arbete och försörja sig själv. I förarbetena anges att den som beviljas uppehållstillstånd för studier på en sammanhållen yrkesutbildning inte måste vara behörig att läsa på ett nationellt program. Det som krävs är att det finns förutsättningar för att tillgodogöra sig utbildningen på komvux vilket möjligheten att kombinera yrkeskurserna med kurser på grundläggande nivå, t.ex. svenska som andraspråk, innebär (prop. 2017/18:252 s. 50 och 51). Det framgår också att studier på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux kan ligga till grund för uppehållstillstånd, trots att inte hela utbildningen bedrivs på gymnasial nivå (prop. s. 35).

Det saknas mot denna bakgrund stöd för att kräva att den sammanhållna yrkesutbildningen måste bedrivs på gymnasial nivå på heltid för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Migrationsöverdomstolen bedömer därför att även kurser på grundläggande nivå som syftar till att utlänningen kan tillgodogöra sig utbildningen, t.ex. grundläggande svenska som andraspråk, kan beaktas vid bedömningen av om studierna bedrivs på heltid.

SH har gett in en studieplan vari anges att den följer Skolverkets förslag på nationellt yrkespaket för att ge en sammanhållen yrkesutbildning på gymnasial nivå som motsvarar kompetenskraven för yrkesområdet. Det anges även att parallellt med orienteringskurser och yrkeskurser på gymnasienivå inriktat mot industri studerar SH grundläggande svenska som andraspråk, och att studierna avser minst 20 poäng per vecka vilket motsvarar heltidsstudier.

SH har också fyllt 18 men inte 25 år och har inte tidigare fullföljt en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux. Något skäl mot att bevilja honom uppehållstillstånd har inte kommit fram.

Eftersom SH uppfyller förutsättningarna för att beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ska han beviljas ett sådant. Tillståndet ska gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt studieplanen, dvs. till den 23 juni 2023. Även SH:s yrkande om arbetstillstånd ska bifallas för samma tid (se 6 kap. 3 § utlänningslagen [2005:716] och MIG 2020:1).

Migrationsöverdomstolens beslut att utvisningsbeslutet tillsvidare inte ska verkställas upphör därmed att gälla.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen bifaller överklagandet och beviljar SH ett tidsbegränsat uppehålls- och arbetstillstånd för studier på gymnasial nivå. Tillståndet gäller till den 23 juni 2023.

Sökord:

Litteratur: Prop. 2017/18:252 s. 35, 46 och 49-51
